

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

til

den offentlige Examen

i Aarhus Cathedralsskole

i Juli 1848.

Aarhøbing Cathedralsskole

Efterretninger

om

Aarhus Cathedralsskole

i Skoleaaret 1847—48

ved

H. H. Blache,
Skolens Rector.

Aarhu s.

Trykt i Stiftsbogtrykkeriet.

Ved Slutningen af Skoleaaret 1846—47 undervistes i Aarhus Cathedralsskole 72 Disciple. Af disse bleve følgende 4 dimitterede til Universitetet og erholdt ved examen artium de vedføjede Hovedcharacterer:

- 222*) Theodor Thygesen Laudabilis.
 223. Conrad Amsinck Laudabilis.
 224. Peter Schoubye Haud illaud.
 225. Lorenz Nissen Hviid Haud illaud.

*) Nummerrækken begynder med Aaret 1805.

De dem tildeelte specielle Characterer vare som følger:

	Dansk.	Latin.	Lat. Stil.	Græsk.	Hebraisk.	Religion.	Geographi.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Lydst.	Fransk.
Thygesen . . .	H.	L.	H.	L.	H.	L.	L.	L.	L.	L. †	L.	L.
Amsinck . . .	L.	H.	H.	L.	L.	L.	H.	H.	L. †	L. †	L.	H.
Schoubye . . .	L.	L.	NC	L.	H.	H.	H.	H.	L.	L.	L.	L.
Hviid	H.	H.	H.	L.	*L.	H.	H.	NC	L.	H.	L. †	H.

† Betegner Laud, p. c.; * at et Pensum Græsk er angivet istedetfor Hebraisk.

Foruden Dimittenderne afgik med det nye Skoleaars Begyndelse 3 Disciple. Derimod optoges igjen 14, saa at Antallet af de Disciple, der have deeltaget i Underviisningen, udgjør 79, hvilke paa følgende Maade have været fordeelte i Skolens 6 Classer:

VI Classe.

1. Fr. Dahlerup, Søn af Stiftsprovst D. her i Byen.
2. P. Heriskind, S. af Consul H. h. i B.
3. H. Otterstrøm, S. af Bankassessor, Cancelliraad D. h. i B.
4. C. Brendstrup, S. af Procurator B. h. i B.
5. M. Lindhardt, S. af Institutbestyrer L. h. i B.
6. N. Holm, S. af Pastor H. i Tveed.
7. H. Müller, S. af afd. Pastor M. i Nstrup.
8. J. G. M. Krarup, S. af Kammeraad K. til Haraldslund.
9. C. F. Funder, S. af Pastor F. i Storring.
10. Jac. Steenberg, S. af Pastor S. i Viby.
11. J. Lund, S. af Skibscapitain L. h. i B.
12. P. Schou, S. af Proprietair S. til Rjølbygaard.
13. Chr. Harpøth, S. af Pastor H. i Mandlev.
14. H. Dahlerup, Broder til Nr. 1.
15. J. C. Büniger, S. af Rjøbmand B. h. i B.
16. H. P. Ingerslev, S. af Cancelliraad J. til Marselisborg.
17. B. Brammer, S. af Dr. theol., Biskop B. h. i B.
18. H. Ipsen, S. af Kammerassessor, Soldcontrolleur J. h. i B.
19. Jul. Steenberg, Broder til Nr. 10.

V Classe.

1. D. C. Ipsen, Broder til Nr. 18 i VI Classe.

2. J. A. Severin, S. af afd. Major S. h. i B.
3. J. P. Cramer, S. af Pastor C. i Veilby.
4. H. P. Stephensen, S. af Overauditeur S. By- og Herredsfoged i Varde.
5. D. Th. Krarup, Broder til Nr. 8 i VI Klasse.
6. N. P. Winding, S. af afd. Kjøbmand W. Stedsøn af Kjøbmand Deverkhusen h. i B.
7. Ph. Rosenstand, S. af Justitsraad og Herredsfoged N. h. i B.
8. T. W. Stabell, S. af afd. Provst S. i Drmslev.
9. H. Tetens, S. af Statsraad, Overtoldinspecteur T. h. i Byen.
10. A. F. Gundelach, S. af afd. Cancelliraad, By- og Herredsfoged G. i Lemvig.
11. J. G. Wormslev, S. af afd. Handelsm. W., Pleiesøn af Soldbetjent Willumsen h. i B.

IV Klasse.

1. S. Mellemann, S. af Proprietair N. til Allingskovgaard.
2. F. K. Hviid, S. af Ritmester v. H. h. i B.
3. H. J. W. Berthelsen, S. af Amtsfuldmægtig B. i Thisted.
4. P. Tetens, Broder til Nr. 9 i V Klasse.
5. M. Kjeldsen, S. af Proprietair K. til Verchenfeldt.
6. J. C. Langballe, S. af Proprietair L. til Dronningborg.
7. Chr. Otterstrøm, Broder til Nr. 3 i VI Klasse.
8. J. C. Lacour, S. af Proprietair L. h. i B.
9. C. F. Röse, S. af Kjøbmand N. h. i B.
10. F. W. Rasmussen, S. af Regimentsdyrlæge N. h. i B.
11. J. H. Gundelach, Broder til Nr. 10 i V Klasse.

12. C. H. Carstens, S. af Pastor C. i Borum.
13. C. Lund, Broder til Nr. 11 i VI Klasse.
14. W. Masmussen, S. af Garnisonskirurg og practiserende
Læge N. h. i B.
15. C. D. Levring, S. af Proprietair L. til Orbekgaard.
16. S. S. Hartvigson, S. af Kjøbmand H. h. i B.
17. C. Hollesen, S. af Møller H. i Nye.

III Klasse.

1. L. A. Ipsen, Broder til Nr. 18 i VI Klasse.
2. C. F. Borch, S. af Forpagter B. paa Bredholdt.
3. H. B. Schjerup, S. af Kjøbmand S. h. i B.
4. W. F. Bornemann, S. af Major og Kammerjunker
v. B. h. i B.
5. H. Schougaard, Søn af afd. Pastor S. i Drmølev.
6. J. F. Heegaard, S. af Pastor H. i Nordby paa
Samsø.
7. W. Nøgind, S. af afd. Agent N. h. i B.
8. F. W. F. Rosenstand, Broder til Nr. 7 i V Klasse.
9. L. N. Lazarus, S. af afd. Kjøbmand L. h. i B.
10. C. B. Launy, S. af Skolelærer L. h. i B.
11. J. G. S. Mohr, S. af Cancelliraad M. til Chri-
stinedal.
12. N. Malling, S. af Kjøbmand M. h. i B.
13. C. N. Hansen, S. Pastor H. i Feldballe.
14. S. P. M. Schjøtt, S. af Proprietair S. til Nugaard.
15. J. Thomassen, S. af Kromand Th. Jensen i Them.

II Klasse.

1. L. Lauritzen, S. af Dyrslæge L. i Thorsøe.
2. F. C. Bagger, S. af forhenværende Sognepræst B.
til Mandøe.
3. F. A. C. Stigaard, S. af Kjøbmand S. h. i B.

4. N. Th. Krarup, S. af Tobaksfabriquer G. h. i B.
5. G. N. Krarup, Broder til Nr. 8 i VI Klasse.
6. A. Watt, S. af afd. Proprietair B. til Holmstrupgaard.
7. J. J. Th. Johansen, S. af Kammeraad, Landinspecteur J. h. i B.
8. D. Hammershøi, S. af Kjøbmand G. h. i B.
9. A. Hammershøi, Broder til den Foregaaende.
10. F. W. G. Düring-Rosentrang, S. af Baron og Postmester D.-N. h. i B.
11. B. Stephensen, Broder til Nr. 4 i V Klasse.
12. F. Friis, S. af Ritmester v. F. til Lyngbygaard.
13. M. Bay, S. af Toldkasserer B. i Gøbeltoft.

I Klasse.

1. J. W. Dahlerup, Broder til Nr. 1 i VI Klasse.
2. S. N. Sørensen, S. af Gaardmand S. i Herst.
3. Th. Kamløse, S. af Amtsstuefuldm. N. h. i B.
4. C. B. Blache, S. af Skolens Rector.

Af disse 79 Disciple ere i Løbet af Skoleaaret udmeldte:

1) J. G. Wormslev, 2) C. Hollesen, 3) M. J. Bay, for at overgaae til andre Bestemmelser; J. M. Ipsen, 5) D. C. Ipsen og 6) A. L. Ipsen for i Kjøbenhavn, hvorhen deres Fader nylig er forflyttet, at fortsætte deres Studeringer. Discipelantallet er saaledes ved Skoleaarets Slutning 73.

J Henseende til Lærefagene foregik i dette Skoleaar ingen anden Forandring end at Underviisningen i Naturhistorie

udvidedes til IV Klasse, ligesom den i næste Skoleaar vil blive udvidet til V Klasse. De ugentlige Underviisnings-timer, have med den forrige Kongelige Directions Approbation været fordeelte paa de enkelte Fag saaledes som følgende Tabel uddiiser:

Fagene.	VI Cl.	V Cl.	IV Cl.	III Cl.	II Cl.	I Cl.	3 Alt Timer.
Dansk	3	2	2	2	4	6	19.
Latin	6	8	7	8	—	—	29.
Latinsk Stil	3	2	2	2	—	—	9.
Græsk	5	6	6	—	—	—	17.
Gebraik	A. 2 B. 2	2	—	—	—	—	6.
Tysk	2	2	2	3	5	6	20.
Fransk	3	2	2	2	5	—	14.
Religion	2	2	2	2	3	3	14.
N Testament	1	—	—	—	—	—	1.
Historie	3	3	3	3	3	3	18.
Geographi	1	2	2	2	2	3	12.
Arithmetik	2	2	2	4	4	5	19.
Geometri	A. 2 B. 2	2	2	—	—	—	8.
Naturhistorie	—	—	2	2	2	2	8.
Kalligraphi	—	—	1	2	3	3	6.
Tegning	—	—	—	2	3	3	5.
Sang	2	2	2	2	2	2	5.
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	4.
3 Alt	39	39	39	38	38	38	214.

Efter den i forrige Aar fulgte Tabel var de ugentlige Underviisningstimers Antal for hver enkelt Klasse noget større, i det VI, V, IV, II og I Klasse havde 40 og III Klasse 42

Timer. Vi have i indeværende Skoleaar nærmet os, skjøndt ikke ganske naaet det provisoriske Reglements Maximum i denne Henseende, hvorved Underviisningstimerens Antal, Gymnastiktimerne fraregnede, ere fastsatte til 36. De tre øverste Classer have her haft een ugentlig Time mere; men vi have ikke troet uden Skade at kunne nedsætte Timeantallet for noget enkelt Fag mere end skeet er. De paa forrige Aar anførte „Rectors Timer“ gjennem alle Classer maatte igjen i det sidste Aar bortfalde, deels som en Følge af det hele Timeantals Indskrænkning, deels fordi Rector ved en nødvendig Forandring i Henseende til Fagernes Fordeling igjen maatte overtage Latinen i V Klasse, og saaledes allerede derved fik et Antal af 19 ugentlige Timer.

I Lærerpersonalet er i indeværende Skoleaar ingen Forandring foregaaet. Destoværrer har Adjunct Lassen ved Realskolen formødelst vedvarende Svaghed ikke seet sig i Stand til at besørge den ham her ved Skolen overdragne Underviisning i Naturhistorien, som derfor, ligesom ifjor, er besørget ved Adjunct Leth. Under Skolens Ombygning maatte Gymnastikunderviisningen af Mangel paa en dertil beqvem Plads aldeles ophøre, og da ved Arbeidets Fremrykning Skolegaarden var bleven nogenledes ryddelig og Gymnastikhuset næsten færdigt, saae Læreren, Capitain v. Robertsonn sig ved de fjendtlige Troppers Nærmelse nødt til at forlade Byen, hvorpaa han begav sig til Armeen for der at deeltage i Kampen for Fædrelandet. Under disse Omstændigheder maatte derfor denne Underviisning for hele Skoleaaret bortfalde.

Jøvrigt have Fagene i Skoleaaret været fordeelte mellem Lærerne paa følgende Maade:

	Ugentlig.
Rector Blache: Latin i VI og V Cl.	19 Timer.
Overlærer Doppermann: Græsk i VI Cl., Latin i IV Cl., Fransk i IV og III Cl., Dansk og Tydsk i II Klasse.	27 —
Adjunct Arnzen: Græsk i V og IV Klasse, Latin i III Cl.	22 —
Adjunct Kæbell: Religion gennem hele Skolen og Dansk i V, IV og III Cl.	21 —
Adjunct Nørgind: Historie i VI, V, IV og III Cl., Dansk i VI og I Cl.	21 —
Adjunct Knudsen: Hebraisk i VI og V Cl., Geographi gennem hele Skolen og Tegning i I Cl.	23 —
Adjunct Thomsen: Tydsk gennem hele Skolen paa II Cl. nær; Historie i II og I Cl.	21 —
Adjunct Letb: Arithmetik i de 5 øverste Classer, Geometri i de 3 øverste og Naturhistorie i de 4 nederste Classer	30 —
Adjunct Carøe ved Realskolen: Fransk i VI og V Klasse	5 —
Adjunct Elmquist ved samme Skole: Fransk i V Klasse.	5 —
Maler Høegh-Guldberg: Kalligraphie i IV, III, II og I Klasse, Tegning i de 3 nederste Classer	11 —
Musiklærer Glasz i Sang	5 —
Capitain v. Robersson i Gymnastik	4 —

Det vilde vistnok være ønskeligt, at hvert enkelt Fag kunde af een Lærer doceres gennem alle, eller i det Mindste gennem flere af Skolens Classer, end det efter ovenstaaende

Fordeling med nogle Fag her har været Tilfældet. Men for Opnaaelsen af dette Diemeed møde adskillige Vanskeligheder, der deels ligge i Sagens Natur selv, deels i locale Omstændigheder. De latinske Timer maa formedelst deres Antal nødvendigviis deles. Enhver Lærer kan ikke paatage sig ethvert Fag, og der maa sørges for, at Timerne blive nogenledes ligeligen fordeelte. I Regelen har den forrige Kongelige Direction bevilget, at der maa udbetales den Lærer, der har over 24 Timer ugentlig en Godtgjørelse af 2 Mk. for hver overskydende givne Time. Dette er for Tiden Tilfældet med Adjunct Leth, der, ved at vicariere for Adjunct Laussen, har 30 ugentlige Timer. At det Franske Sprog er deelt mellem 3 Lærere er en Ubequemmelighed, men, som har sin Grund deri, at Adjuncterne Carøe og Elmquist ved Realskolen, som tidligere have besørget hele dette Fag, formedelst deres Forretninger ved hin Skole ikke hos os kunde besørge mere end 5 Timer hver. Overlærer Dyppe-mann lod sig derfor overtale til at paatage sig denne Underviisning i IV og III Klasse. Naar Overlæreren tillige har overtaget den Danske og Tydske Underviisning i Skolens II Klasse, har dette sin Grund deri, at man ønskede, i Overeensstemmelse med Præmisserne til det provisoriske Reglement, i det Mindste i denne ene Klasse, før Underviisningen i Latinen indtræder, at benytte det tydske Sprog til, i Forbindelse med Modersmaalet at lægge den første Grundvold for det grammatiske Studium, og saaledes forberede og lette Overgangen til det latinske Sprog. Overlærer D. tilbød af Interesse for Sagen, endog uden Godtgjørelse at overtage det større Antal af Timer, som derved blev ham til Deel, hvilket Tilbud af den Kongelige Direction blev modtaget.

Den i dette Aar fulgte ugentlige Lektionstabel var følgende:

	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.
8—9	I. Arithmetik. II. Historie. III. Religion. IV. Latin. V. Græff. VI. Latin.	I. Lydsf. II. Religion. III. Geographi. IV. Lat. Gram. V. Græff. VI. Latin.	I. Lydsf. II. Geographi. III. Dansf. IV. Latin. V. Græff. VI. Latin.
9—10	I. Lydsf. II. Geographi. III. Historie. IV. Religion. V. Latin. VI. Græff.	I. Arithmetik. II. Historie. III. Naturhistorie. IV. Dansf. V. Latin. VI. Græff.	I. Arithmetik. II. Arithmetik. III. Lydsf. IV. Historie. V. Latin. VI. Græff.
10—11	I. Dansf. II. Dansf. III. Arithmetik. IV. Græff. V. Dansf. VI. Geographi.	I. Historie. II. Naturhistorie. III. Latin. IV. Latinsk Stiil. V. Geographi. VI. Dansf.	I. Religion. II. Dansf. III. Arithmetik. IV. Græff. V. Historie. VI. Lydsf.
11—12	I. Religion. II. Fransf. III. Latin. IV. Arithmetik. V. Latinsk Stiil. VI. Historie.	I. Geographi. II. Lydsf. III. Historie. IV. Græff. V. Religion. VI. Arithmetik.	I. Dansf. II. Lydsf. III. Latin. IV. Arithmetik. V. Lat. Gram. VI. Religion.
12—1	VI. A. Hebraisf.		VI. A. Geometri.
2—3	I. } Kalligraphi. II. } III. Latinsk Stiil. IV. Naturhistorie. V. Lydsf. VI. B. Hebraisf.	I. } Kalligraphi. II. } III. Lydsf. IV. Geometri. V. Hebraisf. VI. Latinsk Stiil.	I. } Tegning. II. } III. Latin. IV. Lydsf. V. Geographi. VI. B. Geometri.
3—4	I. } Tegning. II. } III. Fransf. IV. Geographi. V. Arithmetik. VI. D. Literaturh.	I. Naturhistorie. II. Fransf. III. Kalligraphi. IV. Historie. V. Fransf. VI. Latinsk Stiil.	I. Dansf. II. Fransf. III. Tegning. IV. Lat. Gram. V. Arithmetik. VI. Fransf.
4—5	Sang. (Alti-sterne.)	I. } II. } Gymnastik. III. } IV. Kalligraphi. V. Geometri. VI. Fransf.	IV. } V. } Gymnastik. VI. } Sang. (Begn-derne.)

Torsdag.	Fredag.	Løvedag.
I. Lydsf. II. Lydsf. III. Religion. IV. Geographi. V. Græsk. VI. Latin.	I. Lydsf. II. Religion. III. Geographi. IV. Lat. Grammatik. V. Græsk. VI. Latin.	I. Lydsf. II. Religion. III. Historie. IV. Latinsk Stiil. V. Græsk. VI. Latin.
I. Arithmetik. II. Historie. III. Naturhistorie. IV. Religion. V. Latin. VI. Græsk.	I. Arithmetik. II. Arithmetik. III. Lydsf. IV. Dansk. V. Latin. VI. Græsk.	I. Historie. II. Dansk. III. Dansk. IV. Historie. V. Lat. Grammatik. VI. Arithmetik.
I. Historie. II. Arithmetik. III. Latin. IV. Latin. V. Historie. VI. Religion.	I. Geographi. II. Dansk. III. Arithmetik. IV. Græsk. V. Dansk. VI. Historie.	I. Dansk. II. Arithmetik. III. Latin. IV. Fransk. V. Religion. VI. Lydsf.
I. Geographi. II. Naturhistorie. III. Fransk. IV. Græsk. V. Latinsk Stiil. VI. Historie.	I. Dansk. II. Lydsf. III. Latin. IV. Geometri. V. Lat. Grammatik. VI. Religion.	I. Religion. II. Lydsf. III. Arithmetik. IV. Græsk. V. Historie. VI. Latinsk Stiil.
VI. A. Hebraisk.	VI. A. Geometri.	Sang. (Alle Stemme.)
I. } Kalligraphi. II. } III. Latin. IV. Naturhistorie. V. Lydsf. VI. B. Hebraisk.	I. } Tegning. II. } III. Latin. IV. Lydsf. V. Hebraisk. VI. B. Geometri.	Frihed.
I. Naturhistorie. II. Fransk. III. Kalligraphi. IV. Fransk. V. Fransk. VI. Dansk.	I. Dansk. II. Fransk. III. Tegning. IV. Latinsk Stiil. V. Geometri. VI. Fransk.	Frihed.
I. } II. } Gymnastik. III. } Sang. (Tenorister og Bassister.)	IV. } V. } Gymnastik. VI. } Sang. (Soprani- sterne.)	Frihed.

I sidste Skoleaar ere i de forskjellige Classer følgende Pensa af Sprog og Videnskaber gennemgaaede og læste:

M o d e r s m a a l e t.

- I Cl. Dansk Læsebog for de lavere Classer af Funch, Nøgind og Warburg, af de prosaiske Stykker: No. 19, 31, 37—40, 55, 93—96; af Digtene No. 1—21, 23, 26, 28, 29, 37, 42, 46, 52. Af Holst's Smaadigte til Udenadlæsning: Hr. Sinclair, Niels Juul, Hvoar og Helge.
- II Cl. Af samme Læsebogs prosaiske Stykker No. 4, 7, 10, 12, 16, 18, 32, 69, 82, 87, læste og derpaa fortalte; No. 8, 45, 53, 91, 92, 105 læste; Digtene No. 48, 51—55 læste og lærte udenad. De skriftlige Øvelser bestode først i Dictat, senere i Medskrivningen af smaa Historier, som Læreren fortalte. Oppermanns Indledning til den danske Sproglære blev gennemgaaet paa nogle faa Nummere nær.
- III Cl. Af Molbechs danske Læsebog blev gennemgaaet S. 202—40. Af Holst's poetiske Læsebog (Udg. 1839) læstes udenad S. 91—93, 146—47, 163—64, 223—25. Af Boiesens danske Grammatik læstes indtil Ordstillingen. En liden Stil skreves hver Uge.
- IV Cl. Af Molbechs danske Læsebog blev gennemgaaet S. 226—60, 289—304. Af Holst's poetiske Læsebog (Udgave 1843) læstes udenad S. 86—88, 126—28, 225—226, 250—53, 278—80. Boiesens danske Grammatik repeteredes. En Stil skrives hver tredie Uge.
- V Cl. Af Holst's prosaiske Læsebog (Udg. 1841) blev gennemgaaet S. 1—11, 24—30, 35—38, 47—51, 55—59, 145—56, 258—64, 279—83, 289—93, 335—39, 340—42. Af Sammes poetiske Læsebog (Udg. 1843) S. 111—14, 116—21, 122—25, 156—58, 172—76,

201—3, 205—7, 282—84. (En Stil skreves hver tredie Uge.

VI Cl. I første Halvaar: Holbergs Levnet og Characteristit af hans literaire Virksomhed, samt Oplæsning af Stykker af Peder Paars, Niels Klim og Comedierne. I andet Halvaar: Arbejder af nyere Forfattere: Heiberg, Blicher, Forfatteren til en Hverdagshistorie, Berg. En dansk Udarbeidelse skreves hver Maaned.

R a t i n .

III Cl. Af Madvigs Grammatik er ved første Gjennemlæsning lært nogle §§ af Lydlæren, og af Formlæren det Meste af den regelmæssige Bøiningelære. Ved anden Gjennemlæsning medtoges adskillige forhen forbigaaede §§ og Anmærkninger samt alle de uregelmæssige og nogle af de defective Verber. Af Verberne med afvigende Perfecter og Supiner ere kun de lærte, som forekom i Læsebogen. Saasnart 1ste og 2den Declination vare lærte, begyndte Indøvelsen af Grammatiken ved Hjælp af Forchammers Læsebog, der senere afløstes af Borgens. De under Læsningen fremkomne syntaktiske Begreber og Regler bibragtes Disciplene ved mundtlig Forklaring og befæstedes i deres Hukommelse ved idelig skriftlig og mundtlig Efterligning i tilsvarende Exempler.

IV Cl. Cæsar de bello gallico 4de Bog og 5te B. til Cap. 27 incl. Af Madvigs Grammatik er læst: Bøiningelæren fra Cap. 16 af, Ordbyggelseslæren og Syntaxens 1ste Afsnit, med Forbigaaelse af adskillige Anmærkninger; desuden med Forbigaaelse af Alt hvad der er trykt smaat; de tre første Capitler af Syntaxens andet Afsnit, samt enkelte §§ af 6te og 7de Capitel. To Stile ere skrevne om Ugen.

V Cl. Ciceronis Cato maior et Lælius. Chrestomathie af Ovids Metamorphoser ved Feldbausch 1—12 Stykke

incl. Hele Madvigs Grammatik læstes og repeteredes, dog med Forbigaaelse af enkelte §§ og Anmærkninger. En latinisk Stil skreves 2 Gange ugentlig. Til Memo-reerøvelser anvendtes udvalgte Steder af Ciceros oven-nævnte Skrifter.

VI Cl. Ciceronis orationes pro S. Roscio et pro lege Manilia. Ciceronis de officiis lib. I—III. Virgili Aeneid. lib. I—IV et VI. Madvigs Grammatik blev i større Afsnit repeteret. Latinisk Stil skreves 2 Gange ugentlig, een Gang paa Skolen under Opsyn i 2 sammenhængende Timer og af og til en Oversættelse fra Latin til Dansk; een Gang hjemme.

Græsk.

IV Cl. Af Tregders Grammatik er læst det Bigtigste af Lydlæren og Bøiningslæren. Af de uregelmæssige Verber ere kun de lærte, som forekom i det i Læsebogen gennemgaaede Pensum. Grammatiken indøvedes ved et Udvalg af Exemplerne i Lunds Læsebog.

V Cl. Xenophons Anabasis 3die Bog og Iliadens 6te Bog. To af Classens Disciple have paa egen Haand læst 4de Bog af Anabasis. Af Langes Grammatik er hele Formlæren repeteret. De vigtigste under Læeningen fremkomne syntaktiske Regler ere bibragte ved mundtlig Forklaring.

VI Cl. Homeri Iliad. lib. V. Xenophontis Cyropæd. lib. III. Platonis Apologia Socratis et Crito. Herodoti Hist. lib. VIII. Desuden ere de to første Bøger af Cyropædien repeterede med Classens ældste Parti. Af Langes Formlære ere de vigtigste Afsnit repeterede. Madvigs Syntax er stadig benyttet til Henviisning, og Læren om Casus samt adskillige andre Stykker ere gennemgaaede.

Hebraisk.

- V Cl. Af Whittes Grammatik læstes de vigtigste Afsnit indde uregelmæssige Verber. Det Lærte anvendtes paa det 1ste Capitel af Genesis.
- VI Cl. Øverste Parti: Hele Genesis. Nederste Parti: Genesis til Cap. 19. Lindbergs Grammatik.

Religion.

- I Cl. Balslevs Bibelhistorie d. gl. Test. til „Babylonisk Fængsel“ med udførligere Tilføielser efter den hellige Skrift. Af Luthers lille Catechismus de 10 Bud, Fader vor og Troesartiklerne. Af evang. kristelig Psalmebog er lært udenad: Nr. 190, 571, 573, 575, 597, 602.
- II Cl. Balles Lærebog Cap. 1—4. Balslevs Bibelhistorie med stadig Benyttelse af den hellige Skrift.
- III Cl. Balles Lærebog Cap. 1—4. Herslevs større Bibelhistorie d. gl. Test. fra 5te Periode til Enden.
- IV Cl. Fogtmanns Lærebog § 62—90. Herslevs større Bibelhistorie, af det gl. Test. fra 5te Periode til Enden; af n. Test. til Jesu Daab.
- V Cl. Fogtmanns Lærebog Cap. 2 § 62—96. Herslevs større Bibelhistorie d. gl. Test.
- VI Cl. Øverste Parti: Hele Fogtmanns Lærebog. Herslevs større Bibelhistorie. Matthæi og Lucæ Evangelium i Grundsproget. Nederste Parti: Fogtmanns Lærebog Cap. 2 fra 3die Afsnit til Enden; Cap. 3 fra 3die Afsnit til Enden, samt 4de Cap. Herslevs større Bibelhistorie d. gl. og n. Testamente med Undtagelse af Udfigten over de hellige Bøger. Matthæi Evangelium fra Cap. 13 til Enden i Grundsproget.

Geographi.

- I Cl. Europa efter Ingerslevs mindre Geographi.
- II Cl. Samme Lærebog forfra til Enden.

- III Cl. Munthes Geographi ved Belschou forfra til det britiske Rige.
- IV Cl. Samme Lærebog forfra til Spanien.
- V Cl. Samme Lærebog fra det europæiske Tyrki til Sydamerika.
- VI Cl. Øverste Parti: Samme Lærebog forfra til Enden. Nederste Parti: Europa.

Historie.

- I Cl. Den gamle Historie efter Ingerslevs fragmentariske Lærebog.
- II Cl. Efter samme Lærebog Middelalderens og den nyere Historie.
- III Cl. Den gamle Historie efter Bohrs Lærebog.
- IV Cl. Allens Danmarks Historie til Christian den 4de.
- V Cl. Middelalderens Historie efter Bohrs Lærebog. Allens Danmarkshistorie til 1536.
- VI Cl. Den gamle og Middelalderens Historie efter Estrups Lærebog.

Arithmetik.

- I Cl. Efter Ursins Regnebog de fire Specier i hele og brudne Tal; Reguladetri i hele Tal.
- II Cl. Efter samme Regnebog Brøf samt Reguladetri i hele og brudne Tal.
- III Cl. Øvelser i Reguladetri med Brøf, ombendt og sammensat Reguladetri, Bogstavregning, Decimalbrøf og Kvadratrodens Uddragning.
- IV Cl. Fallesens Mathematik Cap. 1—5 og 7.
- V Cl. Samme Lærebog Cap. 6, 7, 10 og 12.
- VI Cl. Samme Lærebog. Øverste Afdeling: Det befalede Pensum med Indbegreb af Ligninger af 1ste og 2den Grad, samt Kjødebrøf. Nederste Afdeling: Cap. 1—7, 9, 10 og 12.

Geometri.

- I Cl. Geometrisk Tegnelære efter Hetsch og Ursin 1—8 Table.
- II Cl. Samme Tegnelære 1—13 Table.
- III Cl. Samme Tegnelære 1—13 Table.
- IV Cl. Af Mundts Geometri den theoretiske Deels 1ste Af-
snit Cap. 1—2.
- V Cl. Samme Lærebog den theoretiske Deel.
- VI Cl. Øverste Afdeling: Efter Bergs Lærebog det befalede
Pensum. Nederste Afdeling: Den practiske Deel læst og
den theoretiske Deel repeteret.

Naturhistorie.

- I Cl. De mærkeligste Pattedyr og Fugle efter Stroms na-
turhistoriske Læsebog samt Schoums og Eschrichts Af-
bildninger af Dyr og Planter.
- II Cl. Bramsens og Dreiers Lærebog i Zoologi og Botanik:
Pattedyr og Fugle.
- III Cl. Samme Lærebog; Indledningen, Pattedyr og Fugle.
- IV Cl. Samme Lærebog: Fugle, Krybdyr og Fiske med en
Oversigt over Beenddyrene.

Indsk.

- I Cl. Rungs Læsebog for Børn S. 48—111. Eleverne
øvedes i at oplæse, oversætte og analysere. Jürs og
Rungs Materialier S. 1—21 anvendtes, og det Vig-
tigste af Sidstnævntes Grammatik lærtes. I det sidste
Halvaar skreves jævnlig efter Dictamen, og nogle poetiske
Stykker lærtes udenad.
- II Cl. Af Rungs Læsebog for Børn (3die Udg.) læstes S.
109—144 og S. 152—173. Af Formlæren er Casus-
bøiningen og den regelmæssige Conjugation lært. Ved
Analysen ere Hovedreglerne for Brugen af Casus mundt-
lig meddeelte og indøvede.
- III Cl. Samme Læsebog S. 119—169. Af Jürs og Rungs
(2*)

Materialier benyttedes S. 37—56 mundtlig, og samme Bog anvendtes tillige til skriftlige Øvelser 2 a 3 Gange maanedlig paa Skolen. Rungs Grammatik. En Deel poetiske Stykker lærtes udenad.

IV Cl. Samme Læsebog fra 169 til Enden og samme Materialier S. 95—103 og 114—118. Af Bresemanns Grammatik blev Formlæren og Noget af Syntaren gennemgaaet og indøvet under Læsningen. En Stil leveredes hver Uge.

V Cl. Hjorts Læsebog S. 194—234. Af Lorenzens Stiiløvelser oversattes mundtlig fra S. 8—20 og S. 2—8 benyttedes til de ugentlige skriftlige Arbejder. Foruden Formlæren er den større Deel af Syntaren læst efter Bresemanns Grammatik.

VI Cl. Samme Læsebog S. 21—87 og 457—80. Af Lorenzens Stiiløvelser benyttedes S. 23—40 til mundtlige og S. 42—45 og 48—53 til skriftlige Øvelser een Gang hver Uge. Hjorts Grammatik blev fuldstændigt gennemgaaet. Ved Underviisningen taltes stedse Tydsk med Disciplene.

Fransf.

II Cl. Af Borrings Manuel d'enfants læstes forfra til S. 37. Hjelpeværberne bleve leilighedsviis under Læsningen indøvede.

III Cl. Af Borrings Læsebog for Begyndere (Udg. 1845) læstes S. 44, 47, 94—106, 116—130; af Formlæren lærtes Fleertalsdannelsen, Talordene og den regelmæssige Conjugation.

IV Cl. Af Borrings Læsebog for Mellemklasserne læstes S. 1—26; af Formlæren lærtes de uregelmæssige og defective Verber samt Reglerne om Participierne.

V Cl. Samme Læsebog S. 14—132; af Sammes Stiil-

øvelser benyttedes de ulige Nummere fra 53 —79. Grammatiken indøvedes practiff.

VI Cl. Af Borrings „Etudes litteraires“ læstes 200 Sider. Af Sammes Contes moraux Pierre et Pierrette. Af Sammes Grammaire française er det Meste gennemgaaet og af de franske Stiiløvelser benyttedes 50 Nummere. Til Selvstudium have Disciplene læst Colomba af Prosper Mérimé.

I indeværende Skoleaar have Skolens Beneficiere været fordeelte paa følgende Maade:

1) Stipendier

af den almindelige Stipendiefond.

- 1) H. Brendstrup 35 Rbd., hvoraf 11 Rbd. 64 f. udbetales, 23 Rbd. 32 f. oplægges til Hjælp i det første academiske Skoleaar.
 - 2) M. Lindhardt
 - 3) J. Lund
 - 4) J. A. Severin
 - 5) H. Schougaard
- } hver 20 Rbd., hvoraf 6 Rbd. 64 f. udbetales; 13 Rbd. 32 f. oplægges.

2) Fri Undervisning.

1) N. Müller. 2) N. Holm. 3) Jac. Steenberg. 4) F. Dahlerup. 5) C. Funder. 6) H. Dahlerup. 7) N. Ipsen. 8) Jul. Steenberg. 9) J. Cramer. 10) T. B. Stabell. 11) N. Gundelach. 12) S. Nellemann. 13) H. Berthelsen. 14) B. Rasmussen. 15) C. Carstens. 16) F. Rasmussen. 17) J. H. Gundelach. 18) S. Hartvigson. 19) C. Borch. 20) C. Launy. 21) M. Bay. 22) N. Watt. 23) F. Stigaard. 24) J. Johansen. 25) F. Ramløse og som extraordinair Gratist 26) C. Blache.

3) Det Moltkeſte Legat

for Embedsmænds Sønner, der bortgives af Hs. Excell. Geheimſtatsminiſter Grev Moltke til Bregentved:

1) N. Müller	} hver 40 Rbd.
2) H. Schougaard	

4) Det Hertelſke Legat,

blev i Overeensſtemmeſe med Fundatſen af Ephoratet uddeelt i Bøger ſom Flittigheds Belønning til følgende Diſciple:

1) F. Dahlerup: Geſchichte Oliver Cromwells v. N. Southey	1 Rbd.	4 Mk.	8 ſ.
2) G. Nettekann: Lorenz Stark v. J. J. Engel	1	—	1 — = =
3) L. Lauritzen: Stjønne Sagn fra den claſſiſke Oldtid ved G. Schwab.	1	—	3 — 8 =
	4 Rbd.	3 Mk.	= ſ.

Af Renternes Beløb 4 Rbd. 5 Mk. 13 ſ. bliver ſaaledes et Overſkud af 2 Mk. 13 ſ. til Anvendelſe i næſte Aar.

5) Det Roſenfrankiſke Legat,

hvortil Stipendiaterne udnævnes af Biſkopen og Rectoren, hvilken Udnævnelse ratificeres af Stamherren til Roſenholm blev under 14de September f. A. tillagt følgende Diſciple:

1) M. Lindhardt	16 Rbd.	72 ſ.
2) J. N. Severin	10	— = =
3) H. Schougaard	10	— = =
4) T. W. Stabell	10	— = =

6) Det Davidſenſke Legat,

hvortil Ephoratet udnævner, blev ſamtidigt med det Foregaaende tillagt

1) M. Lindhardt	10 Rbd.
2) H. Schougaard	10 —

4) Det Foghste Legat,

hvis Renter udgjøre 10 Abdr. der ere bestemte til Rejsepenge til Akademiet for een eller to trængende Dimittender, og hvortil Cieren til Nyomgaard har Denominationsret blev for 1847 tillagt Dimittenden Th. Thygesen.

5) Det Stougaardste Legat,

hvis Renter udgjøre 8 Abdr., blev for samme Aar af Ephoratet tillagt Th. Thygesen.

De 4 sidste Legater pleie ikke at uddeles, før Dimissionen til Akademiet er bestemt; men da dette nu, efterat Hovedexamen afholdes i Juli Maaned, ikke kan være skeet før Programmet's Udgivelse, kan Underretningen om Fordelingen af disse Legater først meddeles i næste Aars Skoleefterretninger.

Bed Udgivelsen af de sidste Skoleefterretninger var Antallet af Bøger i Skolens Bibliothek omtrent 5362 Bind, der i Aaret 1847 forøgedes med 104 Bind foruden et Antal af 163 Programmer fra Kjøbenhavns Universitet, Sors Academie, de lærde Skoler i Kongeriget og Hertugdømmerne, saavel som fra Gymnasierne i Kongeriget Preussen. Paa den sidste Forøgelse er der vel for indeværende Aar ikke at tænke. I det ovennævnte Antal af Bøger er der vistnok en Deel Ubetydeligt og tildeels Ubrugbart. En uheldig Omstændighed, har det været, at Skolen i de sidste Aar har savnet et godt Bibliothekslocal, da det dertil i Rectorgaarden afgivne Bærelse har været aldeles opfyldt og ikke mere har kunnet tillade en ordentlig Opstilling. Det er derfor meget glædeligt, at vi nu i den nye Skolebygning dertil erholde bekvemme Bærelser, hvori man tænker endnu i indeværende Sommer at kunne indflytte og ordne Bøgerne.

Discipelbibliotheket blev i det sidste Skoleaar forøget med 25 Bind. Skolens forrige Kassierer, Hr. Proprietair Nellemann har leveret følgende Extract af denne Bogsam- lings Regnskab for Aaret 1847.

Indtægt:

Disciplenes Bidrag for Januar Kvartal	12	Rbd.	24	ß.
= April	—	12	—	72 =
= Juli	—	12	—	24 =
= October	—	11	—	= =
		<hr/>		
		48	Rbd.	24 ß.

Udgift:

1) Boghandler Wisings Regning . . .	19	Rbd.	84	ß.
2) Bogbinder Bøeghs Regning	5	—	92	=
3) For Bøger kjøbte paa en Auction . .	3	—	32	=
4) Underbalance fra forrige Aar	14	—	=	=
5) Ikke indkomne Bidrag	=	—	48	=
		<hr/>		
		43	Rbd.	64 ß.

Beholdningen ved Aarets Ende 4 Rbd. 56 ß.

Angaaende den paabegyndte Forandring og Udvidelse af Skolens Bygninger blev i forrige Aars Skolefterretninger meddeelt foreløbig Underretning. Man havde, som der yttret, nærret det Haab, at den nederste Etage i forrige Efteraar kunde været færdig til Afbenyttelse for Underviisningen. Dette Haab gik dog ikke i Opfyldelse, da Arbeidet formedelst den gamle Bygnings Besskaffenhed viste sig at være af større Omfang end man fra Begyndelsen af havde troet. Underviisningen maatte derfor med ikke liden Ubequemmelighed Vin- teren igjennem gives i forskjellige Værelser, som man dog var saa heldig at erholde i Nærheden af hinanden, indtil i For- aaret nederste Etage var saavidt færdig, at de deri liggende

Classéværelser kunde tages i Brug umiddelbart efter sidste Paaskeferie. Arbeidet fortsættes endnu i øverste Etage, men er sin Fuldendelse saa nær, at den hele Bygning vil kunne være aldeles færdig til det næste Skoleaars Begyndelse den 1ste September. En detailleret Beskrivelse af Bygningernes Indretning og Opgivelse af de dertil medgaaede Summer kan saaledes ikke endnu her meddeles, men maa forbeholdes til det Indbydelseskraft, der bliver at udgive til den nye Skolebygning's Indvielse.

Endelig tilføies endnu følgende Extract af Skolens Regnskab for 1847:

Indtægt:

1) Beholdning efter Regnskabet for 1846	4,251 Rbd. 1 Mk. 3 ß.
2) Ansvar efter Decisionen paa samme Regnskab	= — 1 — 4 =
3) Restancer af Indtægter fra forrige Aar	61 — 2 — 13 =
4) Renter af Skolens Capitalformue	877 — 1 — 8 =
5) Jordebogs Afgifter og Tiender	13,008 — 2 — 14 =
6) Degnepensioner	793 — 5 — 4 =
7) Indtægter af Kirker og Præsteskald	35 — 1 — 3 =
8) Skolecontingenter, Inscripti- tionspenge og Betaling for Testimonier	1,652 — 5 — 8 =
9) Capitalafdrag	745 — = — = =
10) Tilskud fra Skolefonden som Afdrag paa en Livsforfikring .	95 — 1 — 8 =
Summa Indtægt	21,520 Rbd. 5 Mk. 1 ß.

Udgift:

1) Ifølge Decisionen paa Regnskabet for 1846	6 Rbd. 3 Mk. 3½ ß.
2) Gager til samtlige faste Lærere, Betaling til Timelærere, Gratificationer	8,071 — 2 — = =
3) Pension til en entlediget Lærer	266 — 4 — = =
4) Tilskud til Bibliotheket	150 — = — = =
5) Reparationer paa Skolebygningen, Rectorboligen og Skolens 2de Kirker	333 — 5 — 14 =
6) Udgifter til Brænde og Belysning	235 — 5 — = =
7) Skatter og Afgifter	1,027 — 1 — 4 =
8) Forskjellige tildeels extraordinaire Udgifter	675 — 3 — 14 =
9) Udsatte Capitaler	919 — = — 11 =
10) Restancer	183 — 4 — 14 =
11) Afgivet Overskud til den almindelige Skolefond.	7,200 — = — = =
<hr/>	
Summa Udgift	19,070 Rbd. = Mk. 12½ ß.
Kassebeholdning	2,450 — 4 — 4½ =
<hr/>	
Balance	21,520 Rbd. 5 Mk. 1 ß.

Med den offentlige Examen foretages Prøverne i følgende Orden:

A. Skriftlige Prøver.

Formiddag (9—1). Eftermiddag (3—7).

Fredagen den 14de Juli.

III Cl. } Geom. Tegning.
II " } Geom. Tegning.
I " } Geom. Tegning.

Lørdagen den 15de Juli.

VI Cl. Latinsk Stiil.	VI Cl. Religionsudarbejdelse.
V Cl. Dansk Stiil.	III Cl. Lydsf Stiil.
IV Cl. Latinsk Stiil.	II Cl. Arithmetisk Opgave.
III Cl. Arithmetisk Opgave.	I Cl. Arithmetisk Opgave.

Mandagen den 17de Juli.

VI Cl. Oversættelse fra Latin.	VI Cl. Historisk Udarbejdelse.
V Cl. Latinsk Stiil.	III Cl. Latinsk Stiil.
IV Cl. Dansk Stiil.	II Cl. Dansk Stiil.
III Cl. Dansk Stiil.	I Cl. Dansk Stiil.

B. Mundtlige Prøver.

Bærelset A.

Bærelset B.

Onsdagen den 19de Juli.

Cl. 9—1. VI Cl. Latin.	9—11. V Cl. Historie.
3—6. VI Cl. } Lydsf.	11—1. III Cl. Geographi.
6—7. I Cl. }	3—6. IV Cl. Græsk.

Torsdagen den 20de Juli.

9—12. V Cl. Arithmetik og Geometri.	9—11. III Cl. Religion.
3—7. VI Cl. Religion og N. Testamente.	11—1. II Cl. Historie.
	3—5. V Cl. Fransk.
	5—7. IV Cl. Naturhistorie.

Fredagen den 21de Juli.

9—1. VI Cl. Græsk.	9—12. IV Cl. Religion.
3—6. VI Cl. Fransk.	3—5. II Cl. Fransk.
	5—7. V Cl. Græsk.

Lørdagen den 22de Juli.

9—11. V Cl. } Latin.	9—12. IV Cl. Historie.
11—1. III Cl. }	3—6. IV Cl. Latin.
3—6. VI Cl. Geographi.	
6—7. I Cl. Historie.	

Mandagen den 24de Juli.

9—12. VI Cl. Arithmetik.	9—11. III Cl. Fransk.
3—5. V Cl. Religion.	11—1. II Cl. } Geographi.
5—7. III Cl. Naturhistorie.	1 Cl. }
	3—6. IV Cl. Lydsf.

Tirsdagen den 25de Juli.

9—12. IV Cl. Geographi.	9—11. III Cl. Lydsf.
12—1. I Cl. Dansk.	11—1. II Cl. Religion.
3—6. VI Cl. Geometri.	3—5. V Cl. Geographi.
	5—7. III Cl. Historie.

Onsdagen den 26de Juli.

9—12. VI Cl. Historie.		9—11. V Cl. Lydst.
3—6. IV Cl. Arithmetik og Geometri.		11—1. II Cl. } Naturhistorie. 1 Cl. }
		3—6. II Cl. Dansk og Lydst.

Torsdagen den 27de Juli.

9—12. VI Cl. Hebraisk.		9—12. IV Cl. Dansk.
3—6. IV Cl. Fransk.		3—5. III Cl. Dansk. 5—6. I Cl. Religion.

Fredagen den 28de Juli,

fra Kl. 9 om Morgenen afholdes Prøven over de Unger, som ere anmeldte til Optagelse i Skolen.

Disciplenes Forældre og Børger, saabelsom Enhver, der interesserer sig for Skolen og dens Virksomhed, indbydes herved til, saa ofte deres Tid og Leilighed maatte tillade det, at bære de mundtlige Prøver med deres Nærværelse.

Karhuus, den 14de Juli 1848.

H. H. Blache.

